

Никола Стојанов Димков (6. XII. 1859 – 30. III. 1937) е машински инженер, изумител и општественик од македонското село Горно Броди, Егејскиот дел на Македонија. Автор е на „Свезда на согласноста“ – проект за создавање на Светската организација за зачувување на мирот и соработка меѓу земјите, народите и религиите во светот.

Никола Димков е роден на 6 декември 1859 година во село Горно Броди, близу до Сер, Егејскиот дел на Македонија, во семејството на видниот Димко Халембаков. Со основно образование се стекнува во родното место, а потоа учи гимназија во Пловдив, која ја завршува со одличен успех. Во 1880 година, директорот на Пловдивската гимназија го испратил да учи за инженер во Вишиот технички институт во Шалон сур Марни, во близина на Париз.

Наместо за редовните пет години, исклучително интелигентен студент од Македонија, Никола Димков, го завршува институтот за три години, во 1883 година. Тој уште за време на студиите, пријавил редица изуми, од кои некои се применуваат. Професорите му нудат да продолжи со научната работа и да остане во Париз, но тој ги одбил. Поради тешките прилики кои владеат во Македонија, тој оди во релативно младото и новоформирано вазално кнежевство Бугарија.

Извесен период живее во Бугарија, каде работи во бугарското Министерство за патишта и врски како раководител на Главната дирекција на железницата. Подоцна учествува во владината комисија за договарање и испорака на бродови за морнарицата, како и во проектот за поврзување на железничката линија Виена - Цариград, меѓу Вакарел и Белово, каде нуди изум за заштита на работниците на железнички композиции. Во Бугарија не бил прифатен, но, подоцна патентот бил купен од компании од Германија, Англија, Франција и Италија.

Никола Димков потоа се преселува во Цариград, каде станува познат со својот изум за автоматско прикачување на парната композиција. Меѓутоа, во прво време и овој изум бил лично отфрлен од султанот Абдул Хамид, а Димков требало да биде “уапсен”. По

долго криење во славјанската колонија во Цариград и откако европските претприемачи го купиле овој изум за потребите на компаниите во Англија, Италија и Франција, името на Димков било рехабилитирано и смеел слободно да се појави во јавноста.

Долги години Димков работи како изумител и има пријавено повеќе технички патенти, како на пример механизми за утовар-истовар на насипни товари и сл. Со претприемачки дух и со финансиска помош на Стојан Донеv, студент од Париз, отвора фабрика за производство на подковки „Инженер Никола Димков и компанија“, која за индустријата во тоа време нешто значи и ја одбележува европскиот печат. Димков во својата фабрика меѓу првите воведува дизел, а подоцна и електрични мотори.

Никола Димков се оженил со Екатерина Трајкова од Скопје и активно се вклучил во животот на славјанската колонија во Цариград. Како способен машински инженер, со висока култура кој владеел неколку западни и источни јазици, тој бил почитуван, баран од сите и бил прогласен за почесен граѓанин на османската престолнина. Исто така, како човек кој го искусил животот во туѓи земји, далеку од својата родна Македонија, тој ги заштитувал обесправените и угнетените, а се грижел за своите работници. Тие работеле со безбедни машини и за нив обезбедил трпезарија и им делел бесплатна работна облека. Димков бил вистински хуманист и филантроп по убедување.

Согледувајќи ги страдањата за време на Првата и Втората балканска војна, потоа поделбата на родната земја Македонија во 1913 година, како и страдањата на македонскиот народ за време на Првата Светска Војна, Никола Димков ја издава книгата „Свезда на согласноста“, во која се развива идејата за создавање на постојана организација која ќе се занимава со светската безбедност и научната и културната соработка меѓу нациите. Проектот го отпечатил на француски, германски, грчки и турски јазик и преку амбасадите во Цариград ги испратил до повеќе претседатели на држави и влади, вклучувајќи и на американскиот претседател Вудро Вилсон, кој подоцна ќе излезе со своите познати Четиринаесет точки.

Со оглед дека САД влегуваат во војна дури во април 1917 година, во овој период американскиот претседател не ни можел да размислува за формирањето на Друштвото на народите и подоцнежните негови Четиринаесет точки. Всушност, се смета дека американскиот претседател, идејата за Светска организација ја позајмил од делото на Димков. Дека Вудро Вилсон ја позајмил оваа идеја подоцна потврдува и неговиот биограф Бекер.

Во септември 1918 година, Никола Димков за Цариградскиот весник „Фарос“ ќе изјави: „Убеден сум дека Врховниот совет или Постојаниот светски совет, собран исклучиво да се грижи за сеопштата благосостојба ќе ја постигне својата цел до крајот на XX век“! Повод за овој разговорот со грчкиот новинар е неговата книга „Свезда на согласноста“, која Димков ја пишува кон крајот на 1916 и почетокот на 1917 година и во која го изнесува оригиналниот проект за основање Светската организација за мир и соработка меѓу сите земји, народи и религии.

Во својот проект, Никола Димков нуди создавање на Постојан светски совет кој ќе ги проучува средствата за оддржување на мирот и слогата меѓу сите народи на светот. Во додатокот на второто издание на „Свезда на согласноста“ (1918), тој ја гради идејата за организирањето на Постојаниот совет. Покрај трите главни совети, авторот нуди да се подели на дваесетина бироа кои ќе го регулираат внатрешното уредување на советот, светската безбедност и разоружувањето, меѓуверските односи, прашањата на националните малцинства, светското право, просвета, култура, здравство, земјоделство, индустрија, трговија и др. Ако денес се направи било каква споредба на она што претставил Димков со статутот на Друштвото на народите и со сегашната структура на ОН, може да се забележи огромна сличност не само во целата замисла, туку и конкретно во организацијата и намената.

Проектот на инженерот Никола Димков од македонското село Горно Броди, Егејска Македонија, претставува не само придонес кон Светската организација за мир и безбедност, туку воопшто тоа уште еден придонес кој чедата на Македонија и` го дале на светот.

Никола Димков умира на 77 години. Загинал во сообраќајна несреќа, бил удрен од автомобил на 30 март 1937 година во Цариград.